

MÅL OCH RESURSPLAN 2025

CENTERPARTIET KRAMFORS

MODERATERNA KRAMFORS/HÖGA KUSTEN

KRISTDEMOKRATERNA KRAMFORS

Moderaterna
Höga Kusten/Kramfors

Innehåll

Anpassning och utveckling	2
Organisatoriska förändringar	3
Personlig assistans på entreprenad.....	3
Arbetsmarknadsenheten.....	3
Fenix	3
Kost på entreprenad.....	4
Kvalitetshöjning.....	4
Skola	4
Västernorrlands bästa företagsklimat?	5
Utvecklingsplaner	6
Beredskap.....	7
Landsbygdssäkring.....	7
Meningsfull och trygg fritid	7
Nya socialtjänstlagen.....	8
Ekonomi och effektiva processer	8
Ekonomiska ramar.....	9
Sammanställning av uppdrag	10

Anpassning och utveckling

100-120 miljarder beräknas investeras i Västernorrland fram till 2030. Ytterligare 100 miljarder kan komma att investeras i vindkraft och eldistribution. Investeringarna beräknas kunna leda till minst 7 500 nya arbetstillfällen och 40 000 inflyttare. Vad är Kramfors del i den här möjligheten? Hur ska vi se till att vi är med på tåget? Eller rättare sagt, hur ska vi se till att passagerarna på tåget kliver av i Kramfors och inte åker till nästa station? Vi behöver en vision för vad som skulle kunna vara möjligt i Kramfors kommun. En vision som handfast och strategiskt visar var vi ska och hur vi tar oss dit.

Landsbygden i allmänhet och Kramfors i synnerhet med vår storslagna natur och närhet mellan människor har stora möjligheter till att bli en attraktiv bygd för fler. Men då kan vi inte nedmontera vår service runtom i kommunen. Självklart måste vi vara kreativa och hitta smarta lösningar men inte på bekostnad av en levande landsbygd. Kramfors är en utspridd kommun med starka bygder och det är en av våra största styrkor!

Ekonomi i kommunen är dock tung. Både Valfördsnämnden och Bildningsnämnden har under flera år haft handlingsplaner för att komma i balans. Beslut om ekonomisk restriktivitet har införts men inte gett resultat. Några områden är specifikt utpekade att avvika från så kallade standardkostnader. Vuxenutbildningen, gymnasiet och arbetsmarknadsenheten (VGA) samt Individ och Familjeomsorg (IFO) är två sådana områden där stora budgetunderskott påverkar hela ekonomin. Här behöver fokus ligga för att hamna på en mer rimlig nivå med resten av Sveriges kommuner.

Hela förklaringen ligger dock inte bara på dessa två områden. Kommunens grundläggande problem är att befolkningen minskar och att organisationen därför hela tiden måste effektivisera och anpassa verksamheterna till en mindre budget för färre invånare. Invånarnas behov av omsorg och stöd minskar inte i samma omfattning som vi blir färre. Ju mindre kommun vi blir desto dyrare blir även våra tjänster per invånare eftersom färre personer behöver dela på generella kostnader som vi inte kan bli av med. Alternativet att fortsätta minska kostymen är med andra ord inte en långsiktigt hållbar lösning.

Att se till att fler människor flyttar in till vår kommun är därmed den lösning som även håller över tid. Fler medborgare, företag och besökare är hur vi säkerställer en effektiv kommun med en utvecklad service.

Bristen på arbete har länge varit sanningen till varför vi inte blivit fler. Nu finns det jobb men befolknings-trenden verkar ändå inte vända. Fler faktorer verkar alltså vara av betydelse för att få till mer inflyttning.

Höga Kusten har stått sig starkt som varumärke både under hela pandemin och efterföljande ekonomiska kriser. De allra flesta av våra företag i regionen fortsätter visa på starka resultat, växer och investerar för framtiden. Det mesta tyder dessutom på att den värsta delen av inflationen är förbi. Med andra ord finns det goda skäl att tro att det finns en ljus framtid för Kramfors!

Organisatoriska förändringar

De sätt vi hittills provat har alltså inte gett tillräckliga resultat inom flertalet områden. Vi kan ju fortsätta att göra samma saker och hoppas på ett annat utfall eller så kan vi på riktigt försöka göra saker annorlunda och därmed ha en chans till verklig förändring.

Att ta hjälp av privata aktörer är att göra nytt. Inte för att privat alltid är bättre utan för att kvalitén och individens frihet ska stå i fokus, inte vem som är utförare. Och i ärlighetens namn så kan vi ju knappast påstå att kommunen är bäst heller. Kommunen ska heller inte konkurrera med privata marknaden.

Personlig assistans på entreprenad

Att lägga ut Personlig Assistans på entreprenad och använda oss av LOU (Lagen om offentlig upphandling) ser vi som en väg framåt. En färdig utredning finns gjord av förvaltningen. De fördelar vi ser utifrån den är framförallt:

- **Kostnadsbesparing:** Genom att överlåta den personliga assistansen till entreprenad beräknas Kramfors kommun spara cirka 9,5 miljoner kronor årligen. Detta beror främst på att privata aktörer kan bedriva verksamheten mer kostnadseffektivt, särskilt vad gäller lönekostnader, administration och jourersättning.
- **Ökad kostnadskontroll:** Genom att låta privata utförare ta över, kan kommunen få bättre kostnadskontroll. De privata aktörerna arbetar inom ramarna för Försäkringskassans ersättningsnivåer, vilket minskar risken för oförutsedda kostnadsökningar.
- **Effektivare bemanning:** Privata aktörer har mer flexibla anställningsformer, vilket gör det möjligt att anpassa bemanningen efter behov. Detta skiljer sig från den kommunala verksamheten som är mer statisk och erbjuder tillsvidareanställningar.
- **Högre kvalitet för brukare:** De assistansberättigade får bättre möjlighet att utöva sitt lagstadgade inflytande över vem som utför assistansen. Privata utförare kan i större utsträckning möta individuella krav och önskemål, vilket ger en ökad känsla av delaktighet och självbestämmande för brukarna.
- **Minskade administrativa kostnader:** En övergång till entreprenad innebär att kommunens kostnader för administration och ledning minskar, då den administrativa överbyggnaden i privat regi är mindre resurskrävande.

Arbetsmarknadsenheten

Arbetsmarknadsenhetens verksamhet behöver genomlysas. Genom åren har enheten tillhört både välfärd och bildning men oavsett hemvist så fungerar inte samarbetet mellan nämnderna fullt ut. Det saknas även tillräckliga kontaktytor med övriga civilsamhället, företag och myndigheter. Verksamheten drivs oftast i projektform vilket gör det svårt att bygga en stabil och långsiktig verksamhet. Det påverkar dessutom både kontinuitet och uppföljning av insatserna.

Genom att lägga ut delar av arbetsmarknadsenhetens verksamhet på entreprenad kan kommunen öka resurseffektiviteten och få bättre resultat genom att dra nytta av privata och sociala företags specialisering och flexibilitet. Andra kommuner har framgångsrikt genomfört liknande förändringar, vilket visar att en sådan modell kan förbättra stödet för personer som står långt från arbetsmarknaden.

Fenix

På grund av bristfällig ekonomisk redovisning från det kommunala HVB-hemmet (Hem för Vård eller Boende), Fenix, går det inte i dagsläget att avgöra huruvida verksamheten bör avvecklas eller utvecklas. En grundlig utredning behöver göras för att se om satsningen gett den effekten som efterfrågades initialt. Om den ska kvarstå behöver verksamheten samordna sina resurser och erfarenheter med andra enheter för att på så sätt skapa synergier för både HVB-hemmet, socialtjänst,

utbildning och öppenvård. Vilket kan leda till mer integrerade och holistiska insatser samt öka kvaliteten och effektiviteten i stödet.

I vår kommun finns dock en bred kompetens och erfarenhet av att driva HVB hem. Det ska finnas väldigt goda argument för oss som kommun att fortsätta konkurrera med dessa privata utförare.

Kost på entreprenad

Vi vill göra en översyn av kostverksamheten för att se om vi kan hitta andra former som gör den mer kostnadseffektiv och samtidigt kan gynna det lokala företagsklimatet. För en lokal företagare kan möjligheten att laga mat till en skola vara ett välkommet tillskott för att hålla sin verksamhet öppet året runt. Ett möjligt första steg är att identifiera ett lämpligt område såsom en skola eller geografiskt område, och där genomföra ett pilotprojekt.

Kvalitetshöjning

Följande områden lyfter vi förslag som vi anser vara viktiga fokusområden för att höja både kvalitén men som även ger ekonomiska besparingar på kort eller lång sikt.

Skola

En skola behöver vara trygg, ha kompetent personal, attraktiva stimulerande miljöer, relevanta utbildningar som passar efterfrågan på arbetsmarknaden och dessutom ett bra samspel med vårdnadshavare. En många gånger avgörande faktor för inflyttning är dessutom skolan. Vi behöver därför stärka våra skolor till att vara attraktiva och stimulerande. Vi är framförallt inte nöjda med grundskolans resultat. Ca 30 % av våra elever är inte behöriga att kunna söka till något av gymnasieskolans program. Så kan vi inte ha det! Vi föreslår en genomgripande analys till varför vissa skolor har alltför låga resultat. Analysen måste ske i nära samarbete med professionen och dess ledning och gärna under ledning av extern kompetens. Arbete för att komma till rätta med den höga frånvaron och de låga resultaten är delvis påbörjat. Det är oerhört viktigt att detta arbete fortsätter med full intensitet och att de lösningar eller förändrade arbetsätt som tas fram sedan implementeras fullt ut.

Det behövs även fler åtgärder för att skapa lugn och ro, trygghet och inte minst att bygga upp förtroendet hos både elever, personal och vårdnadshavare igen. Fokus bör ligga på att få till fler personer som kan möta elever med särskilda behov snarare än att tillskapa nya administrativa tjänster.

Återuppta kontaktpolitiker igen för bättre relationer mellan verksamhet och beslutsfattare. Trygghetsvandringar med elever på skolorna är ett annat konkret exempel på trygghetsskapande åtgärd.

Förskola

För att attrahera nya invånare är det viktigt att säkerställa förskolor nära där vill folk bo. Det blir enklare för föräldrar att kombinera arbete och familjeliv och det bidrar till att stärka gemenskapen i området där föräldrar kan interagera och stötta varandra. När barn är verksamma i sina egna samhällen kan de även utveckla en starkare känsla för gemenskap och tillhörighet, vilket vi vet är en skyddsfaktor.

Förskolan är en skolform som är mycket viktig för våra barn utifrån flera aspekter. Dels socialt men vi är också övertygade om att förskolan har stor betydelse för måluppfyllelsen senare i skolan. Därför vill vi att vi successivt erbjuder mer tid i den allmänna förskolan med början under år 2025.

Rusta inne och utemiljö skolor

Flera av våra skolor har ett kraftigt eftersatt underhåll sen en längre tid tillbaka. Både elever och personal förtjänar en stimulerande och väl fungerande arbetsmiljö. En eftersatt skolbyggnad påverkar

dessutom första intrycket negativt. Genom att satsa extra på våra skolor skickar vi en tydlig signal att de skolor vi nu har ska vara kvar och satsas på.

De satsningar som gjorts under 2023 och 2024 på att rusta upp ute- och inomhusmiljöerna har gett resultat. Det återstår dock mycket arbete innan vi fått till den standardhöjning som vi vet behövs på flertalet skolor. Arbetet behöver därför fortsättas och satsningarna behöver ske strategiskt och långsiktigt.

Västernorrlands bästa företagsklimat?

Genom att ta några första steg så kommer man igång mot målet men för att hinna fram i tid behöver man utveckla nya metoder längs vägen och hela tiden öka tempot. Det är dags att växla upp tempot och inte fastna i "good enough". Men för att lyckas med det krävs att synsättet genomsyrar hela verksamheten och inte bara några få utvalda. Samtliga förslag som vi lyfter under rubriken "organisatoriska förändringar" påverkar företagsklimatet. Det skapar möjligheter för nya företag att etableras och en bredare marknad att växa på. Det skickar även en tydlig signal till företagare att vi litar på att de gör ett bra jobb.

Vi i Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna vill skapa förutsättningar för företag att starta, växa och bygga en långsiktig och hållbar ekonomi för alla invånare i Kramfors. Vi är särskilt engagerade i att säkerställa att våra landsbygdsområden inte utarmas, utan istället utvecklas till levande platser och noder där människor kan leva, bo och verka. Vår vision är ett näringsliv där företagen har frihet att växa, där kvinnor har lika möjligheter att starta företag och där besöksnäringen blir en ledande drivkraft för tillväxt.

Minska regelkrånglet och förbättra servicen

Ett bra företagsklimat kräver att kommunen är en aktiv och serviceinriktad partner till företagare, oavsett om de verkar i staden eller på landsbygden. Det ska vara enkelt att starta och driva företag i hela Kramfors, utan att fastna i byråkrati och långa handläggningstider. Vi vill införa tydligare servicegarantier som säkerställer att företag snabbt får den hjälp de behöver och vet vad de kan förvänta sig av oss. Med företagaren i fokus behöver vi utveckla moderna e-tjänster som underlättar processen för tillstånd och upphandlingar.

Främja kvinnors företagande

Kvinnors företagande är en viktig motor för Kramfors framtida tillväxt. Vi vill skapa ett företagsklimat där kvinnor har lika möjligheter som män att starta och driva företag, både i staden och på landsbygden. Genom insatser som mentorskap, nätverk och affärsutvecklingsprogram vill vi stärka kvinnor i deras företagande och skapa förutsättningar för att fler kvinnor kan satsa på sina affärsidéer. En utökad LOV skulle möjliggöra för fler kvinnor att starta företag inom den bransch de är verksamma i.

Uppdrag till näringslivskontoret att aktivt arbeta med att främja kvinnors företagande.

Stärk besöksnäringen och skapa tillväxt

Besöksnäringen är en av Kramfors största tillväxtpotentialer, särskilt på landsbygden. Ett utökad utbud för turister gynnar även oss som bor här. Genom att samarbeta med lokala aktörer för att utveckla Kramfors del av destinationen Höga Kusten, förbättra infrastrukturen och erbjuda förbättrade digitala tjänster, vill vi locka fler besökare, förlänga turistsäsongen och skapa möjligheter för våra lokala företag att växa. Vi ska satsa på att utveckla unika upplevelser inom natur, kultur och lokala smaker. Skapa nätverk och utbildningsinsatser som hjälper företag att nå nya marknader, både inom Sverige och internationellt. Landsbygdsområdena spelar en nyckelroll i denna utveckling, och vi ska säkerställa att de resurser som krävs finns tillgängliga för att stödja denna tillväxt.

Effektiv upphandling och mindre slöseri med skattemedel

Kommunens upphandlingar ska vara effektiva och rättvisa, och vi vill öppna upp för att fler små och medelstora företag kan delta i kommunens affärer, även de som verkar på landsbygden. Genom att

förenkla upphandlingsprocesserna och ta bort onödiga krav vill vi ge fler företag möjligheten att växa genom kommunala uppdrag. Samtidigt ska vi säkerställa att inga skattemedel slösas bort genom ineffektiva inköp eller osund konkurrens.

Kompetensutveckling och matchning för framtidens jobb

För att möta både företagens och kommunens egna behov av kompetens vill vi satsa på yrkesutbildningar som är anpassade efter arbetsmarknadens efterfrågan. Vi vill att fler ungdomar och vuxna ska få möjlighet att utbilda sig inom yrken där det finns stora chanser till jobb, särskilt inom turism och företagande. Genom bättre samverkan mellan skola och näringsliv ska vi stärka studie- och yrkesvägledningen och ge unga bättre möjligheter att komma i kontakt med näringslivet, oavsett var i kommunen de bor.

Främja ungt företagande och Ung Företagsamhet (UF)

Ungt företagande är avgörande för att skapa framtidens företagare och arbetsgivare. Vi vill stärka ungas intresse för entreprenörskap genom att skapa förutsättningar för Ung Företagsamhet (UF) i skolorna. UF ger unga möjlighet att tidigt utveckla sina entreprenörsförmågor och prova på att driva företag. Studier visar även att entreprenöriellt lärande ökar elevers skolengagemang och motivation. Vi ser det som avgörande att alla grundskolor och hela gymnasiet i kommunen erbjuder UF-program och att det finns resurser för att stödja dessa insatser. Genom att arbeta nära näringslivet kan vi också skapa fler praktik- och prao-platser som ger unga bättre insikt i vad det innebär att driva företag.

Utvecklingsplaner

I och med den gröna omställningen som pågår för fullt runt om oss har vi stora möjligheter till att vända vår negativa befolkningstrend i Kramfors. För att nyttja den kraften fullt ut behöver vi en sammanhållen plan framåt som visar på ett tänkbart scenario. De områden som framförallt behöver planeras bättre finns beskrivna nedan. Om de ska vara egna planer eller inarbetas till en större plan lämnar vi öppet. Det viktiga är inte hur utan att det blir gjort och att det sker tillsammans med medborgare, näringsliv och andra viktiga aktörer i vår kommun.

Skolstruktur

Bildningsnämnden organiserar idag verksamheten med fokus på att uppfylla sitt uppdrag inom ramen för tilldelad budget. Vi ser dock nu exempel på hur förskolor och skolor avvecklas med mycket kort varsel. Vi anser att frågan om huruvida en förskola, skola eller annan kommunal service ska finnas kvar på en ort är mycket större än en enskild facknämnds årliga budget.

Det krävs ett mer strategiskt angreppssätt för dessa frågor. Vi behöver en långsiktig plan för hur skolstrukturen ska se ut i vår kommun, både vad gäller förskola och grundskola. Denna plan bör identifiera vilka orter som sannolikt kommer att behöva fler platser, samt var elevunderlaget förväntas minska. Vidare behöver vi säkerställa att barn i de yngre åldrarna har tillgång till förskola och skola i närheten av hemmet, samt undersöka möjligheter till samordning med olika skolformer eller verksamheter.

Därför vill vi att kommunstyrelsen tar initiativ till en större utvecklingsplan för vår kommun där förskole- och skolstrukturen ingår.

Besöksnäring

Besöksnäringen är en kraft vi kan räkna med. Även här behöver vi en långsiktig plan där vi tillsammans med näringslivet, föreningar och andra aktörer strategiskt funderar över vilka delar som behöver lösas.

Strategisk planering byar

Ortsutvecklingsmedlen är ett effektivt sätt att tillsammans med föreningslivet växla upp kommunala skattemedel för att stärka sammanhållningen på orterna och öka trivselen. Men vår kommun har ett

större ansvar än så – det handlar om strategisk planering av attraktiva boenden och att den kommunala servicen ska vara fullgod i hela kommunen. När bygderna lägger mängder av ideella timmar på att lyfta sin bygd och därigenom lyfter hela kommunen kan vi inte berömma med ena handen och sedan avveckla viktiga verksamheter såsom skolor med den andra. Förskolan som exempel är viktig för både tillväxt och inflyttning.

Seniorboenden

Vi behöver även jobba för att hitta en lösning för att fler seniorboenden ska kunna tillskapas. Vi behöver fokusera på helheten och vilken nytta det ger till kommunen i stort när man väger in bilkörningar, ensamhet och att kunna samla hemtjänstinsatser. Det ger även bättre förutsättningar för generationsväxling på bostadsmarknaden. Som i sin tur är en viktig pusselbit i att få till mer inflyttning. I och med ombyggnationen som görs med hjälp av SBO inne i centrala Kramfors så är vi en bit på väg men fler potentiella områden behöver identifieras. Uppdra till Krambo att presentera ett eller flera potentiella områden för ett seniorboende.

Allmännyttan.

För att kunna bedriva en effektiv verksamhet med attraktiva lägenheter till Kramfors invånare behöver Krambo förfoga över ett mindre och mer hanterligt bestånd. Det är viktigt att fundera över hur vi som allmännytta bör finnas representerade jämnt över hela kommunen. Vi anser även att det behövs ett inriktningsbeslut över hur stor del av marknaden vi ska äga.

Beredskap

Den livsmedelsproduktion vi har i fredstid är i bästa fall den vi har i kristid. I dagsläget ligger Sveriges självförsörjningsgrad på livsmedel endast på cirka 50 procent. I Västernorrland är siffrorna dessutom lägre än rikssnittet på samtliga stora livsmedelsprodukter. Behovet av att öka produktionen av livsmedel i Västernorrland är därför stor och möjligheterna finns. Vi har god tillgång på både mark och vatten i länet vilket gör förutsättningarna till att öka vår produktion väldigt gynnsamma.

Genom det dynamiska inköpssystemet (DIS) kan kommunen som stor konsument av råvaror bidra till att både lokala odlare och producenter kan leverera. Att öka eller att starta upp ny produktion är dock kostsamt och svårt att ta ut på slutkund då marknaden är pressad. Genom att avsätta medel till att ta höjd för dyrare inköp av lokala livsmedel som kosten sedan kan ansöka om efter behov, kan vi boosta marknaden och därmed öka vår självförsörjningsgrad på sikt. Förslag på 200tkr.

Landsbygdssäkring

Landsbygdssäkring. Centralisering med urbanisering som följd har länge varit en stark norm i vårt samhälle och den har slagit hårt mot vår kommun. Kramfors styrka är dock den levande landsbygden och för att inte utarma dess möjligheter mer behöver vi i varje beslut vi tar försäkra oss om att vi inte försämrar förutsättningarna för att bo, leva och verka på landsbygden.

Att "landsbygdssäkra" alla större beslut som tas i en kommun innebär att man inför en systematisk process för att granska hur beslut påverkar landsbygdsområden specifikt. Detta för att säkerställa att landsbygden inte missgynnas av de politiska besluten, och att de unika förutsättningarna och behoven på landsbygden tas i beaktande.

Meningsfull och trygg fritid

Många barn i Kramfors riskerar att hamna i fel sammanhang, vilket allvarligt påverkar deras möjligheter att lyckas i skolan och få en god start i livet. Gängkriminaliteten sprider sig allt längre norrut och tyvärr befinner sig även våra ungdomar i Kramfors i riskzonen för att bli rekryterade. Därför är det viktigare än någonsin att erbjuda våra ungdomar en trygg och meningsfull fritid. Vi vill stärka Fritidsgårdarnas verksamheter genom att satsa på Fältassistenter. Dessa kommer att vara en viktig

resurs för att möta ungdomarna i deras miljöer och fungera som en naturlig länk mellan skolan och socialtjänsten.

En uppstart av fritidsbank kan även här vara vägen in till att hitta en sysselsättning på fritiden och därmed ett bättre sammanhang än kriminalitet.

Nya socialtjänstlagen

Kommunen måste anpassa sig till den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i kraft i juli 2025. Den nya lagen syftar till att socialtjänsten ska bli mer förebyggande, tillgänglig, jämställd och baserad på kunskap och forskning. Målet är att nå invånare tidigt, innan problemen blir stora, och sänka trösklarna för att få hjälp. För att möta dessa krav behöver socialtjänsten tillsammans med andra kommunala verksamheter, som skola och vård, samarbeta effektivt och skapa en helhetsbild av människors behov.

Genom att använda oss av Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) kan vi bredda våra resurser tillsammans med civilsamhället och ideella organisationer. Detta partnerskap kan hjälpa oss att hitta nya lösningar och arbeta mer långsiktigt för att lösa samhällsutmaningar på ett hållbart sätt. Mer dialog och samverkan med medborgare och andra aktörer stärker även gemenskapen och ansvaret, vilket leder till en mer rättvis och effektiv socialtjänst som verkligen gör skillnad för Kramfors invånare.

Ekonomi och effektiva processer

Digitalisering och IT

En välstrukturerad IT-miljö är en grundläggande förutsättning för att vi ska kunna implementera och utveckla nya digitala lösningar. Genom samarbetet med Sollefteå kommer förhoppningsvis många områden att identifieras, och det är avgörande att vi har tillräckliga resurser för att åtgärda både säkerhetsbrister och andra brister. Med tanke på de begränsade resurserna vi har kan det vara värt att överväga lånefinansiering för större investeringar. Att bygga en stabil grund är en investering för framtiden.

Investeringar och inköp

Stora investeringar har ofta påverkan på flera förvaltningar och såklart även på våra medborgare. Allt för ofta tar processerna lång tid och saknar tillräckliga konsekvensanalyser för både hela koncernen och samhället i stort. Vi tror att vägen till effektivare och säkrare processer till stor del handlar om att politiken behöver vara tydligare i sina beställningar och samordna bättre mellan förvaltningarna. Korrekt genomförda investeringar är en grundförutsättning för en hållbar ekonomi i framtiden. Innan beslut om investering tas måste säkerställda underlag finnas som både visar på planerad besparing och konsekvensanalys för hela koncernen samt ur medborgarens perspektiv.

En åtgärd kan vara att flytta alla fastighetsfrågor och därmed samordningsansvaret till Kramfast för bättre koncernnytta och mer renodlade nämnder som då kan fokusera på sina grunduppdrag.

Vi bör även överväga att tillskapa ett inköpsråd för att behovspröva inköp i ansträngda ekonomiska tider då allmän restriktivitet inte tidigare gett önskad effekt.

Effektivisering genom samarbeten

Samarbetet med Sollefteå kring IT tror vi kommer bli ett bra exempel på hur vi nyttjar våra skattepengar på bästa sätt. Fler liknande samarbeten med omkringliggande kommuner/organisationer anser vi bör vara en fortsatt väg framåt.

Föreningar är även de en viktig samarbetspartner för oss som kommun. De underhåller byggnader, skapar evenemang, håller igång folkhälsan för både barn och vuxna, bidrar till inkludering och kliver in när vi som kommun inte mäktar med. De är landsbyggare och möjliggörare. Den kraft som finns i föreningarna ska vi vara rädda om och göra mer av än att bara stödja. Vi behöver kroka arm med föreningarna i än högre grad och utforma partneravtal istället för bidragsstöd.

Ungdomsmottagningen är ett bra exempel på hur vi med små medel, genom samverkan med Regionen, kan erbjuda ungdomar tillgång till en viktig och betydelsefull verksamhet. Samverkan med regionen är även en förutsättning för att "god och nära vård"-reformen ska lyckas fullt ut.

Cirkulärt

Ett effektivt sätt att spara på våra skattepengar är ju att återanvända dem. Cirkulär ekonomi är inte någon ny trend men fortfarande köper vi helst nytt istället för att återbruka. Här behövs det tydliga förhållningsregler för att vi ska kunna satsa mer på återbruk av exempelvis kontorsmöbler. Både för miljöns och ekonomins skull.

Fritidsbanken är en annan typ av cirkulär ekonomi som dessutom inkluderar social hållbarhet. Motionen om Fritidsbank blev bifallen av Kommunfullmäktige men tyvärr ser vi inte någon satsning av majoriteten. Vi föreslår därför att kommunstyrelsen får i uppdrag att arbeta vidare med uppdraget. Vi avsätter 1,5mkr för ändamålet.

Ekonomiska ramar

Vi föreslår en oförändrad skattesats. Vi är positiva till att ta medel ur pensionsstiftelsen för att balansera upp de ökade pensionskostnaderna.

Utöver höjning för priskostnadsindex, räddningstjänst och kollektivtrafik föreslår majoriteten satsningar på drygt 11 miljoner. Då budgeten bygger på förutsättningen att de redan fastslagna handlingsplanerna ska hämta hem 30 miljoner anser vi det inte trovärdigt att föreslå "satsningar" som bara fortsätter att göra samma saker men kanske lite bättre. Ska vi uppnå någon förändring måste vi börja göra saker annorlunda på riktigt.

Våra förslag om att lägga ut verksamheter på entreprenad är komplicerade att räkna på och därför finns det inte exakta siffror med förutom på Personliga assistenter, där förvaltningen redan räknat på ett förslag.

Vår bedömning är dock att de satsningar vi föreslår kommer att påverka budgeten i en positiv riktning. Antingen genom att bidra till att öka vårt skatteunderlag eller genom att effektivisera verksamheterna utan att minska på kvalitén mot våra medborgare.

Sammanställning av uppdrag

1. **Personlig assistans på entreprenad:** Utredda och genomföra övergång till entreprenad för personlig assistans för att uppnå kostnadsbesparingar och ökad effektivitet. *(Välfärd)*
2. **AME (Arbetsmarknadsenheten):** Utredda möjligheten att lägga ut delar av AME på entreprenad för att effektivisera verksamheten, eventuellt genom sociala företag. *(Välfärd)*
3. **Fenix HVB:** Utvärdera Fenix HVB-hem. *(Välfärd)*
4. **Kost på entreprenad:** Genomföra en översyn av kostverksamheten och eventuellt lägga ut den på entreprenad, med målet att stärka lokala företag. *(Produktion)*
5. **Rusta inne- och utemiljö på skolor:** Fortsätta arbetet med att förbättra skolmiljöerna genom investeringar under 2025 och 2026. *(Kramfast & Bildningsnämnden)*
6. **Utveckla företagsklimatet:** Gör ett omtag med en ny offensiv plan för företagsklimatet. *(Kommunstyrelsen)*
7. **Kvinnors företagande.** Arbeta aktivt med att främja kvinnors företagande. *(Kommunstyrelsen)*
8. **Öka Ung Företagsamhet (UF) i grundskolor:** Utöka arbetet med entreprenörskap genom Ung Företagsamhet på fler grundskolor. *(Bildning)*
9. **Skapa en långsiktig skolstrukturplan:** Ta fram en strategisk plan för skolstrukturen som omfattar både förskola och grundskola, med fokus på långsiktig hållbarhet. *(Bildning)*
10. **Utvecklingsplan för besöksnäringen:** Utarbeta en långsiktig plan för besöksnäringen i samverkan med näringslivet och andra aktörer. *(Kommunstyrelsen)*
11. **Strategisk planering för byar:** Stödja ortsutvecklingsmedel och stärka trivseln på landsbygden genom en strategisk planering av boenden och kommunal service. *(Kommunstyrelsen)*
12. **Främja seniorboenden:** Uppdra åt Krambo att identifiera potentiella områden för nya seniorboenden för att främja generationsväxling och öka inflyttningen. *(Kommunstyrelsen)*
13. **Landsbygdssäkring:** Inför en process för att granska hur beslut påverkar landsbygden för att säkerställa att dessa inte missgynnas. *(Kommunstyrelsen)*
14. **Fältassistenter:** Stärk Fritidsgårdarnas verksamheter genom att anställa Fältassistenter som en länk mellan skola och socialtjänst. *(Kommunstyrelsen och Välfärd)*
15. **Fritidsbank:** starta upp Fritidsbanken. *(Kommunstyrelsen)*
16. **Effektivisering av fastighetsfrågor:** Flytta alla fastighetsfrågor till Kramfast för bättre samordning och effektivare processer. *(Kramfast)*

Dessa uppdrag återspeglar de huvudsakliga åtgärder och förändringar som föreslås i dokumentet, med fokus på effektivisering, utveckling och långsiktig planering för Kramfors kommun.